

บวรวรรณ ดิเรกโกค, อรทัย สุวรรณไชยรบ, กรรณิการ์ หมอนพั้งเทียม และ จักรรัฐ พิทยาวงศ์อานนท์

ทีมเฝ้าระวังสอบสวนเคลื่อนที่เร็ว สำนักโรคระบาดวิทยา *Surveillance Rapid Response Team (SRRT), Bureau of Epidemiology*

✉ borworn67@yahoo.com

สถานการณ์โรคประจำสัปดาห์ที่ 16 ระหว่างวันที่ 15 - 21 เมษายน 2555 สำนักโรคระบาดวิทยาได้รับรายงานและตรวจสอบข้อมูลเฝ้าระวังทางระบาดวิทยา พบโรคและเหตุการณ์ที่น่าสนใจ ดังนี้

สถานการณ์ภายในประเทศ

1. **อาหารเป็นพิษ จังหวัดราชบุรี** พบผู้ป่วยอาการถ่ายเหลว คลื่นไส้ อาเจียน ทั้งหมด 30 ราย จากผู้เข้าค่ายอาสาพัฒนาชนบททั้งหมด 49 คน ประกอบด้วยนักศึกษา มหาวิทยาลัยแห่งหนึ่งจากกรุงเทพมหานคร 43 คน ครู 3 คน และเจ้าหน้าที่โทรทัศน์ 3 คน ทำกิจกรรมในระหว่างวันที่ 12 - 20 เมษายน 2555 ทั้งหมดพักอาศัยทำกิจกรรมที่โรงเรียนแห่งหนึ่ง ในตำบลเขาชะงุ้ม อำเภอโพธาราม จังหวัดราชบุรี เข้ารับการรักษาที่โรงพยาบาลโพธารามวันที่ 17 เมษายน 2555 เวลา 23.30 น. จำนวน 19 ราย เป็นผู้ป่วยนอก 14 ราย ผู้ป่วยใน 5 ราย เจ้าหน้าที่ค้นพบผู้ป่วยเพิ่มเติมอีก 11 ราย อัตราป่วยร้อยละ 61 เพศชาย 9 ราย เพศหญิง 21 ราย อัตราส่วน หญิงต่อชาย 2.3 : 1 กลุ่มอายุที่ป่วย 19 - 23 ปี จำนวน 28 ราย อายุ 36 ปี จำนวน 1 ราย อายุ 39 ปี จำนวน 1 ราย อาการที่พบมากที่สุด ได้แก่ ถ่ายเหลว ร้อยละ 67 คลื่นไส้ ร้อยละ 63 อาเจียน ร้อยละ 63 ปวดท้อง ร้อยละ 50 ผู้ป่วยรายแรก เริ่มมีอาการคลื่นไส้ เวลา 19.10 น. รายสุดท้าย เริ่มป่วยวันที่ 18 เมษายน 2555 เวลาประมาณ 9.00 น. พบผู้ป่วยสูงสุดในเวลา 21.00 น. จำนวน 12 ราย จากการสัมภาษณ์ผู้ป่วยพบว่า อาหารสงสัย คือ ไก่ย่าง ชื้อตั้งแต่เวลา 10.00 น. และนำมารับประทานในมือเย็นเวลา 18.00 น. โดยไม่ได้อุ่นก่อนนำมารับประทาน ผู้ป่วยสังเกตเห็นเนื้อไก่บางส่วนดูไม่สุกดี มีสีเนื้อแดงอยู่ สำหรับอาหารที่รับประทานในแต่ละมื้อจะประกอบอาหารที่โรงครัวในโรงเรียน โดยนักศึกษาประมาณ 10 คน รายการอาหารในวันที่ 17 เมษายน 2555 ดังนี้ มื้อเช้า รับประทานมาม่าผัดไข่ ร่วมกับ มีอกกลางวัน ผัดหมีราดกะทิ ส้มตำหอยดอง ส้มตำไข่เค็ม น้ำแข็งใส และมือเย็น รับประทานผัดถั่วงอก ข้าวเปล่า เส้นหมีผัดฉ่า แกงจืดมะละกอ ยำมะม่วงผสมมะละกอ ไก่ย่าง ข้าวเหนียว ทีมเฝ้าระวังสอบสวนโรคเคลื่อนที่เร็วได้เก็บตัวอย่างน้ำดื่มตรวจเบื้องต้นด้วยชุด อ.11 เพื่อหาเชื้อแบคทีเรีย ผลพบเชื้อแบคทีเรียในน้ำดื่มในคอลเลอร์น้ำเย็น ตัวอย่างน้ำดื่มจากเครื่องกรองน้ำของโรงเรียน ซึ่งใช้สายยางต่อกจากก๊อกน้ำ และตัวอย่างน้ำประปาโรงเรียน และตรวจวัดคลอรีน

อิสระในน้ำประปา (น้ำประปาบาดาล) ของโรงเรียนและวัด ซึ่งโรงเรียนได้ต่อท่อจากวัดนำมาใช้ (ใช้ชุดทดสอบคลอรีนอิสระคงเหลือในน้ำ (อ.31)) ไม่พบคลอรีน และใช้ชุดทดสอบ SI-2 ตรวจตัวอย่างจากมือนักศึกษาที่เป็นผู้ประกอบอาหาร 6 ราย ผลพบเชื้อแบคทีเรีย 3 ราย ตรวจตัวอย่างจากภาชนะ ได้แก่ จาน ชาม ถาดใส่อาหาร ผลไม่พบเชื้อแบคทีเรีย นอกจากนี้ตัวอย่างอุจจาระเพาะเชื้อ จากผู้ป่วย จำนวน 13 ราย เป็นผู้ป่วย 11 ราย ที่ค้นพบเพิ่มเติมในค่าย และผู้ป่วยที่นอนรักษาอาการในโรงพยาบาล 2 ราย พบเชื้อ *Staphylococcus aureus* 1 ราย *Salmonella* spp. 2 ราย และ *Aeromonas* spp. 2 ราย ขณะที่ไม่พบเชื้อแบคทีเรียจากตัวอย่างไก่ย่างที่เหลือ 1 ตัวอย่าง ข้าวเหนียว และน้ำจิ้ม ส่งตรวจวิเคราะห์ ที่ศูนย์วิทยาศาสตร์การแพทย์สมุทรสงคราม จึงได้แนะนำเรื่องสุขาภิบาลอาหารให้กับนักศึกษาทุกคน ผสมผงคลอรีนในน้ำและแนะนำนักการภารโรงให้รดและทำความสะอาดห้องน้ำห้องส้วมทุกห้อง

2. **สงสัยโรคมือ เท้า ปาก จังหวัดเชียงใหม่** พบผู้ป่วยรวม 5 ราย เป็นชาย 2 ราย หญิง 3 ราย อายุระหว่าง 10 เดือน - 2 ปี อาศัยหมู่ที่ 12 ตำบลบ้านแปะ อำเภอจอมทอง เริ่มป่วยระหว่างวันที่ 4 - 16 เมษายน 2555 ทั้งหมดมีตุ่มน้ำใสที่ปาก ฝ่ามือ ฝ่าเท้า มีไข้ 4 ราย และมีตุ่มนูนใสที่ก้น 1 ราย เข้ารับการรักษาที่คลินิกเอกชน 1 ราย โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล (รพ.สต.) บ้านแปะ 2 ราย และแผนกผู้ป่วยนอกของโรงพยาบาลจอมทอง 2 ราย ทั้งหมดแพทย์วินิจฉัย Enteroviral vesicular stomatitis with exanthem ให้การรักษาตามอาการ ขณะนี้ผู้ป่วยทุกรายอาการดีขึ้น และอยู่ระหว่างติดต่อผู้ปกครองเพื่อเก็บตัวอย่างอุจจาระส่งตรวจยืนยันเชื้อก่อโรคที่กรมวิทยาศาสตร์การแพทย์ จากการสัมภาษณ์ญาติผู้ป่วย พบว่า ผู้ป่วย 2 ราย เข้ารับการอนุบาลที่ศูนย์เด็กเล็กของหมู่บ้าน ก่อนปิดช่วง สงกรานต์ตั้งแต่วันที่ 9 - 22 เมษายน 2555 ทั้งนี้ทุกรายมีประวัติคลุกคลีกันช่วงสงกรานต์ เนื่องจากบ้านใกล้กันและเล่นด้วยกันเป็นประจำ ทีมสอบสวนโรคได้

ดำเนินการเฝ้าระวังค้นหาผู้ป่วยเพิ่มเติมในชุมชน พบผู้ป่วยสงสัย 3 ราย เป็นเพศชาย 1 ราย เพศหญิง 2 ราย ทั้งหมดมีอาการ มีไข้ มีแผลในปาก และรับประทานอาหารได้น้อยลง กำลังดำเนินการสอบสวนหาสาเหตุของการระบาดในครั้งนี้

1.3 สงสัยโรคหัดเยอรมัน จังหวัดเพชรบูรณ์ พบผู้ป่วยสงสัยโรคหัดเยอรมัน 6 ราย เป็นเพศชาย 2 ราย เพศหญิง 4 ราย (ตั้งครรภ์ 6 เดือน 1 ราย) อายุระหว่าง 18-30 ปี ที่อยู่หมู่ 2 ตำบลศิลา อำเภอหล่มเก่า จังหวัดเพชรบูรณ์ ผู้ป่วยรายแรกเริ่มป่วยวันที่ 12 มีนาคม 2555 และรายล่าสุดวันที่ 7 เมษายน 2555 ส่วนใหญ่มีอาการผื่นขึ้นตามตัว มีไข้ ไอแห้ง ๆ เจ็บคอ ปวดศีรษะ อาเจียน และถ่ายเหลว รับประทานที่โรงพยาบาลสมเด็จพระยุพราชหล่มเก่า แผนกผู้ป่วยใน 1 ราย และแผนกผู้ป่วยนอก 3 ราย โรงพยาบาลหล่มเก่า 1 ราย และสถานพยาบาลอื่นๆ (ไม่ระบุ) 1 ราย แพทย์สงสัยโรคหัดเยอรมัน ผลตรวจทางห้องปฏิบัติการฯ จากตัวอย่างเลือดจากผู้ป่วยหญิงทั้ง 3 ราย ผลตรวจหา Rubella IgM เป็นลบ ผลการวินิจฉัยผู้ป่วยในเป็น Bullous erythema multiforme, URI จากการสอบสวนเพิ่มเติม ผู้ป่วยรายแรกมีอาชีพขายของป่า ประมาณ 2 สัปดาห์ก่อนป่วย ได้ไปเฝ้าแม่ที่โรงพยาบาลเพชรบูรณ์ และเริ่มมีอาการหลังจากนั้น ผู้ป่วยรายอื่น ๆ เป็นเพื่อนบ้านกับผู้ป่วยรายแรกทั้งหมด และมี 3 ราย อาศัยอยู่บ้านเดียวกัน สิ่งที่ได้ดำเนินการไปแล้ว ประสานพื้นที่ให้ความรู้เรื่องโรคหัดเยอรมันแก่ประชาชนในพื้นที่ ค้นหาผู้ป่วยเพิ่มเติมในพื้นที่ใกล้เคียง ขณะนี้ไม่พบผู้ป่วยรายใหม่

สถานการณ์ต่างประเทศ

1. โรคผิวหนังไม่ทราบสาเหตุ เสียชีวิต ประเทศเวียดนาม วันที่ 18 เมษายน 2555 มีรายงานพบผู้เสียชีวิตเป็นรายที่ 8 ของปี 2555 ผู้เสียชีวิตเป็นชาย 46 ปี จากหมู่บ้าน Reu, Ba Dien Commune อำเภอ Ba To จังหวัด Quang Ngai ทั้งหมดยังไม่ทราบสาเหตุของโรคที่ชัดเจน ทีมแพทย์ผู้เชี่ยวชาญของกระทรวงสาธารณสุขเวียดนามลงพื้นที่สอบสวนหาสาเหตุในวันที่ 13 เมษายน 2555 ทำการศึกษาด้านสิ่งแวดล้อม โรคผิวหนัง โรคที่มีการคั่งของสารน้ำในร่างกาย และโลหิตวิทยา เจ้าหน้าที่ได้ศึกษากิจกรรมประจำวันและนิสัยการรับประทานอาหาร เก็บตัวอย่างผมและเลือดของชาวบ้านมากกว่า 3,000 คน แต่ยังไม่สามารถสรุปสาเหตุการเกิดโรคได้ นับตั้งแต่เริ่มปี 2555 มีรายงานผู้ป่วยใหม่ใน Ba Dien Commune จำนวน 68 ราย แต่ละรายมีอาการแขน ขา แข็ง มีแผลที่มีมือและเท้า ผิวหนังเป็นรอยไหม้ หลุดลอก ตั้งแต่เดือน เมษายน 2554 จนถึงปีนี้ มีผู้เสียชีวิตแล้ว 19 ราย ป่วย 171 ราย

ในอำเภอดังกล่าวซึ่งชาวบ้านฐานะยากจน ผู้ป่วยส่วนใหญ่เป็นเด็กเล็กและคนหนุ่มสาว อาการป่วยเริ่มด้วยมีไข้สูง เบื่ออาหาร และมีผื่นที่มีมือและเท้า ผู้ป่วยที่ไม่ได้รับการรักษาแต่เริ่มแรกจะมีปัญหาการทำงานของตับ และในที่สุดอวัยวะหลายระบบทำงานล้มเหลว เวียดนามร้องขอให้ผู้เชี่ยวชาญจากองค์การอนามัยโลกและศูนย์ป้องกันควบคุมโรคแห่งสหรัฐอเมริกาเข้าสอบสวนโรคหาสาเหตุดังกล่าว (ที่มา: www.promedmail.org, www.oratert.com)

แก้ไขข้อมูลใน WESR ปีที่ 43 ฉบับที่ 13

ตารางที่ 1 ผลการตรวจพบเชื้อไวรัสและแบคทีเรีย จากรายงานผู้ป่วยโรคติดเชื้อปอดอักเสบรุนแรงฯ ในระบบเฝ้าระวังปอดอักเสบรุนแรงฯ ตั้งแต่วันที่ 1 ธันวาคม 2553 - 31 มีนาคม 2555

เชื้อที่ตรวจพบ	จำนวนตัวอย่างสิ่งส่งตรวจของผู้ป่วยโรคติดเชื้อปอดอักเสบรุนแรงฯ	
	*ผู้ป่วยปี พ.ศ.2555	**ผู้ป่วยสะสม
Virus		
Influenza virus type B	1	1
Parainfluenza virus type 3	1	4
Bacterial		
<i>Mycoplasma pneumoniae</i>	2	3
Mix bacterial infection		
<i>Klebsiella pneumoniae</i>	1	5
<i>Escherichia coli</i>		
<i>Burkholderia pseudomallei</i>	1	1
<i>Escherichia coli</i>		
<i>Haemophilus influenzae</i>	1	1
<i>Escherichia coli</i>		
Mix virus		
Parainfluenza virus type 3	1	1
Adenovirus		
Parainfluenza virus type 3	1	1
Human metapneumovirus		